

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Cvičení k pravopisným jevům - ČJL

Pracovní list 13

Autor: V. Vančura

Kosmas – umělecký text (ukázka)

V kap-tuln-m domě v Antarkt-dě, bl-zko pražského kostela, zůstávalo dvacet pět kanovn-ků. Jeden z n-ch se naz-val Kosmas Desát-. Neb-l an- velk-, an- mal-, a kd-ž seděl, dosahoval- mu lokt- právě na stůl. Nemus-l se ted- př-l-š natahovat, ab- uchop-l m-sku nebo psac- náč-n- a žárovku.

T-m se chce ř-c-, že Kosmas b-l obdařen znamen-tou chut- k j-dlu a že se stejnou ochotou zasedal k všel-jak-m sp-sům lat-nsk-m a portugalsk-m. Jedl, co mu dal-, ale pokud jde o čten-, b-l v-b-rav- a měl zál-bu jen v tom, co b-lo naplněno nějak-m zvláštn-m kouzlem. Sp-s- koktavé a otáče-j-c- se na jed-ném m-stě nem-loval.

„To m- př-pom-ná,“ prav-l jednou nad podobn-m rukop-sem, „psa, kter- s- chňape po ocase. Na mou duchu, nemám pražádnou chuť d-vat- se, jak se vrt- a jak jeho zub- klapou naprázdno. Známe to! Poč-ná s- vžd- stejně a mně je nan-c, kd-ž v-d-m to marné ús-l-.“ (...)

Úkoly:

1. Doplnit chybějící části slov v textu.
2. Vyřadit z textu slova, která tam zjevně nepatří.
3. Vyjádřit, v kterém časovém úseku českých dějin probíhá děj textu. Doložit příklady vyjádření z textu.
4. Zdůvodnit pravopisné jevy v textu.
5. Zdůvodnit interpunkci v textu.
6. Vyjádřit hlavní myšlenku 3. odstavce v textu.

Autor: V. Vančura

Markéta Lazarová – umělecký text (ukázka)

(...)Blázn viny seroz sévají nazdař bůh. Popřej tetéto příhoděmí stavkrají mladoboleslavskémza časune pokojů, kdykrálusil ovalo bezpečnostsil nic, majeukrutnépo tíže sešle chtici, kteřísi vedlido slovazlo dějsky, a coje horší, kteřípro lévali krevmá lemse chechta jíce. (...)

Úkoly:

1. Upravit zmatený text, dešifrovat a správně přepsat.
2. Stanovit, který slovní druh v textu frekvenčně převažuje.
3. Najít v textu přechodník.
4. Označit v textu věty hlavní.
5. Vytvořit synonyma ke slovům: blázniviny, šlechtici.

Autor: V. Vančura

Obrazy z dějin národa českého – umělecký text (ukázka)

(...) –etod a –onstantin přijali pokorne vuli cisarovu, a rozloucivse se s domovem, vydali se na cestu.

Ale drive nez odesli na Moravu, sestavil uceny –onstantin p-smo vyhovující jazykum slovanským a preložil nejdulezitejsi svate texty, aby srozumitelnou reci mluvily k lidu, který bazil po pravde a poznani. –onstantin ucinil to s velikou pili a s velikou dovednosti, neboť jeho vedeni bylo obsahle a jeho duch pln horlivosti. (...)

Úkoly:

1. Vytvořit pravopisně správný text s doplněním diakritiky.
2. Doplnit v textu chybějící části, zdůvodnit psaní velkých písmen.
3. Zdůvodnit pravopis a interpunkci v textu.
4. Najít v textu přechodník.
5. Stanovit dobu, o které děj ukázky vypráví.
6. Charakterizovat jazyk autora.
7. Vyjádřit souvislosti tří výše uvedených textů.
8. Najít zastaralé výrazy v textu.